

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 495/2023-25

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej JUDr. Ing. Branislavom Pechom, PhD., advokátom, Piaristická 2, Nitra, proti postupu Mestského súdu Bratislava III, pôvodne Okresného súdu Bratislava I, v konaní sp. zn. B1-5Cbi/28/2016, takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava III, pôvodne Okresného súdu Bratislava I, v konaní sp. zn. B1-5Cbi/28/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Mestskému súdu Bratislava III **p r i k á z u j e**, aby v konaní sp. zn. B1-5Cbi/28/2016 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **j e** Mestský súd Bratislava III **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava III **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **530,86 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej „ústava“) postupom súdu v obchodnom spore s tým, že mestskému súdu bude prikázané konať bez zbytočných prietáhov a jej sa prizná finančné zadost'učinenie 5 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou z novembra 2016 proti žalovanému správcovi konkurznej podstaty domáha určenia právneho dôvodu, výšky a poradia pohľadávky proti podstate – trov súdnych konaní začatých žalovaným proti nej ešte v roku 2011. Okresný súd sťažovateľku vo februári 2017 vyzval na odstránenie väd žaloby, čo sťažovateľka vykonala podaním z júna 2017. Okresný súd v septembri 2017 žalovaného vyzval, aby sa v spore dal zastúpiť advokátom a vyjadril sa k žalobe. Žalovaný až v októbri 2018 okresnému súdu predložil plnomocenstvo na zastúpenie advokátom, ktorý sa k žalobe vyjadril v marci 2019 potom, ako mu okresný súd predĺžil lehotu na vyjadrenie. Toto vyjadrenie bolo sťažovateľke doručené v októbri 2020. Ďalej okresný súd doručil vyjadrenie sťažovateľky žalovanému, ktorý sa k nemu vyjadril v októbri 2021. Výkon súdnictva následne prešiel z okresného súdu na mestský súd, ktorý po podaní ústavnej sťažnosti v októbri 2023 nariadil prvé pojednávanie na 21. november 2023.

III.

3. Sťažovateľka zdôrazňuje, že pohľadávka na náhradu trov konania jej vznikla ešte v súvislosti s konaním, ktoré začalo v roku 2011 a nie je o nej rozhodnuté ani po siedmich rokoch od začatia sporu. Okresný súd vykonal voči nej len dva procesné úkony a jeho nečinnosť nemôže ospravedlniť ani pandémie. Osobitne zdôrazňuje, že vo veci nebolo nariadené ani jedno pojednávanie.

4. Mestský súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti zrekapituloval vykonané úkony v konaní. Poukázal na to, že sudkyňa, ktorej je v súčasnosti vec pridelená, vykonáva funkciu od mája 2018 a po viacerých prerozdeleniach má pridelených 560 nevybavených vecí. Mestský súd je toho názoru, že konal v rámci svojich objektívnych personálnych a časových možností. Doba konania a úkony boli ovplyvnené objektívnymi okolnosťami: zaťaženosťou sudkyne a zamestnancov, potrebou naštudovania a náročnosťou prerozdelených spisov.

IV.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

6. Konanie, v ktorom sa sťažovateľka domáha určenia právneho dôvodu, výšky a poradia pohľadávky, patrí do bežnej agendy obchodného súdnictva. Vec preto nemožno hodnotiť ako nadmerne skutkovo či právne zložitú, čo v konečnom dôsledku netvrdí ani mestský súd. K predĺženiu konania sťažovateľka žiadnym spôsobom neprispela. K prieťahom došlo výlučne v dôsledku nečinnosti okresného súdu. Ustanovovanie advokáta žalovaného trvalo viac než rok, pričom od výzvy adresovanej žalovanému v septembri 2017 došlo k skutočnému vyjadreniu k žalobe až v marci 2019. Okresný súd následne vyzval sťažovateľku na vyjadrenie v máji 2020, teda viac než rok po doručení vyjadrenia žalovaného. Len úvodné úkony súdu spočívajúce v doručení žaloby a vyjadrení strán okresnému súdu zabrali približne päť rokov a až po uplynutí

d'alších dvoch rokov bolo vo veci nariadené pojednávanie. Procesný postup okresného súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho hrubou niekoľkoročnou nečinnosťou, vôbec nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, čo viedlo k porušeniu jej ústavnou sťažnosťou namietaného ústavného práva. Preto bolo podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovené a mestskému súdu prikázané, aby vo veci konal bez zbytočných prieťahov.

7. K nadmernej zaťažnosti okresného súdu treba uviesť, že systémové zlyhania správy súdnictva nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a nezbavujú štát zodpovednosti za prieťahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prieťahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k prieťahom v konaní došlo a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky.

8. Cieľom finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak je to aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bola výrazná nečinnosť mestského súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľky, význam rozhodnutia pre sťažovateľku a postup súdu bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadost'učinenie v sume 3 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jej návrhu nebolo vyhovené.

V.

9. Zistené porušenie ústavného práva sťažovateľky odôvodňuje, aby jej mestský súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením a ktorých výška 530,86 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti 2 x 208,67 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 12,52 eur) predstavuje sumu 442,38 eur, k čomu treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať daň z pridanej hodnoty v sume 88,48 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. novembra 2023

Robert Šorl
predseda senátu